

POSUDEK NA RIGORÓZNÍ PRÁCI

Název práce: Psychosociální inhibitory syndromu vyhoření učitele v základním školství z pohledu poradenského psychologa

Autorka práce: Mgr. Irena Příkazská

Rigorózní práce Mgr. Ireny Příkazské se zabývá syndromem vyhoření v učitelské profesi. Zvolené téma je pro autorku vysoce prakticky relevantní, protože působí jako poradenská psycholožka v pedagogicko-psychologické poradně. Opakovaně se tedy setkává s profesně nespokojenými vyučujícími a snaží se jim nabídnout odbornou pomoc. Rigorózní práci pojala nikoliv jen jako shrnutí svých dosavadních zkušeností, ale naopak jako cestu k prohloubení a rozšíření svých odborných znalostí, které bude moct nově využít ve své vlastní praxi. Prostřednictvím rigorózní práce se tedy autorka vzdělávala v tématu vyhoření a nově nabyté poznatky porovnávala se svými zkušenostmi, které díky tomu teoreticky refletovala. Ačkoliv má výsledný text jako odborná vědecká studie řadu slabín, považuji ji celkově za kvalitní, a to právě ve světle posunu, který autorka prodělala ve svém přístupu k tématu za dobu realizace výzkumu a vytváření závěrečné práce.

Hlavní slabinu práce spatřuji v analýze získaných dat. Autorka použila dotazník a rozhovory na souboru deseti učitelek a učitelů ZŠ. Data ale zpracovala silně kvantifikujícím způsobem. Autorka využívá standardní statistické procedury, což je však vzhledem k velmi malému počtu osob problematické. Představená analýza tak spíše působí jako pilotní ověřování vhodnosti zvoleného postupu. V tomto smyslu představenou analýzu akceptuji. Zároveň chci vyzdvihnout, že statistické procedury byly pro autorku náročnou disciplínou, které se nakonec dokázala relativně dobře zhostit. Prostřednictvím práce si tak velmi prohloubila své profesní kompetence.

V celku práce je nicméně škoda, že analýza rozhovorů je kvantitativními analýzami upozaděna, a to jak rozsahem, tak významem pro vyvozované závěry, tak i kvalitou zpracování. Již vstupní data shromážděná prostřednictvím rozhovorů byla značně limitována tím, že autorka použila silně strukturované otázky. Další limity pak přišly v analýze, která se zaměřovala téměř výhradně jen na explicitně přítomná témata. Hloubka kvalitativní analýzy by měla být větší.

Struktura práce je standardní. V teoretické části se autorka snažila představit všechny podstatné oblasti podílející se na učitelském vyhoření. Některé kapitoly však působí trochu nadbytečné, a to jak v teoretické části, tak v praktické části (kapitola o pohledu dětí je dokonce sporná, protože není vztažena k cílům výzkumu). Zároveň v teoretické části není zcela důsledně uplatňován kritický odstup od představovaných poznatků (ačkoliv jej autorka dokázala v průběhu opakovaných úprav textu podstatně zvýšit). V několika pasážích také ještě zůstaly gramatické a stylistické chyby a nesprávné užívání bibliografické normy.

Autorka v práci dospěla k řadě závěrů, které následně aplikuje do praktických doporučení. Ty jsou vzhledem k bohatým poradenským zkušenostem autorky velkou předností práce. Zvláště bych zdůraznila tři témata – prosazování pozitivního kolegiálního klimatu, změny pracovních podmínek a zavedení supervize, v nichž autorka vidí prostředky ke snížení rizika učitelského vyhoření a zvýšení profesní spokojenosti.

Závěr: Rigorózní práci považuji navzdory uvedeným připomínkám za dostatečně kvalitní, a proto ji doporučuji k obhajobě. Oceňuji poctivý přístup autorky a její viditelné zlepšování v průběhu dlouhodobé realizace výzkumu. Osvojené znalosti a dovednosti se bezesporu pozitivně promítnou do poradenské praxe autorky.